3D Afleiding Bike - Resultaten toetsing 2026

1. Keuze van te beïnvloeden gedrag	★★★★★
2. Keuze van de doelgroep	★★★★★
3. Het formuleren van leerdoelen	★★★★★
4. Didactische uitgangspunten	★★★★★
5. Inhoud en vormgeving	★★★★★
6. Toetsing en evaluatie in programma	★★★★★
7. Handleiding en draaiboek	★★★★★
8. Implementatie van het programma	★★★★★
9. Procesevaluatie/ gebruikerservaringen	★★★★★
10. Kwaliteit van de effectmeting	★★★★★

Toelichting
Het verkeerseducatieprogramma 3D Afleiding Bike richt zich op het verminderen van afleiding tijdens het fietsen bij jongeren van 12 tot 25 jaar. Het programma besteedt aandacht aan het risicogedrag bellen, appen en muziek luisteren tijdens het fietsen, met als doel jongeren bewust te maken van de risico's hiervan voor de verkeersveiligheid. Door een combinatie van peer-to-peer gesprekken en een fietssimulator (VR) worden jongeren bewust gemaakt van de gevaren en ervaren ze zelf de effecten van afleiding in het verkeer.

Bij stap 1 (keuze van het te beïnvloeden gedrag) is de relatie tussen afleiding en verkeersveiligheid beschreven en onderbouwd. Ook zijn de factoren benoemd die bijdragen aan risicogedrag, namelijk vermeende onkwetsbaarheid en zelfoverschatting van eigen bekwaamheid. De keuze voor het gedrag en de doelgroep is onderbouwd. Stap 1 scoort daarom goed. Daarnaast is de keuze van de doelgroep (stap 2) helder uitgewerkt. Het programma richt zich expliciet op jongeren van 12 tot 25 jaar, een doelgroep die relatief vaak gebruikmaakt van de mobiele telefoon tijdens het fietsen. Jongeren worden bereikt via scholen, festivals en evenementen, waarmee het programma de doelgroep weet te bereiken. Stap 2 scoort daarom ook maximaal.

Bij stap 3 (formuleren van leerdoelen) zijn leerdoelen opgesteld die aansluiten bij de beschreven gedragsfactoren. De leerdoelen zijn gericht op kennis, bewustwording en gedragsintentie ten aanzien van afleiding in het verkeer. De niveaus van veilig handelen zijn helder beschreven. Kleine verbeteringen zijn nog mogelijk m.b.t. de formulering van een aantal subdoelen, en daarmee de helderheid en meetbaarheid. Stap 4 (didactische uitgangspunten) scoort maximaal. Het programma maakt gebruik van goed onderbouwde didactische principes, waaronder peer-to-peer educatie, interactieve instructie en error-learning. De gekozen werkvormen sluiten aan bij de leerdoelen en bieden een goede combinatie van theorie en praktijk. Door de inzet van een VR-fietssimulator ervaren deelnemers zelf de gevolgen van afleiding, terwijl de interactieve gesprekken zorgen voor bewustwording.

Bij stap 5 (inhoud en vormgeving van materialen) is de informatie die in het programma gebruikt wordt correct en onderbouwd. De inhoud sluit goed aan bij de leefwereld van jongeren en behandelt een onderwerp dat voor hen zeer relevant is. Ook de gekozen werkvormen en onderdelen, de simulator en de peer-to-peer aanpak, passen goed bij de doelgroep. Hoewel bronnen van het SWOV worden gebruikt is het belangrijk de informatie up-to-date te houden. RYD geeft aan dat deze informatie tijdig wordt bijgewerkt. Stap 6 (toetsing en evaluatie binnen het programma) scoort maximaal. Er is beschreven hoe campagneteamleden tijdens en na de interventie toetsen of leerdoelen worden bereikt. Hiervoor zijn concrete evaluatievragen opgenomen die aansluiten bij het niveau van de doelgroep. Daarnaast is beschreven hoe wordt omgegaan met situaties waarin leerdoelen nog niet voldoende zijn behaald. Zo wordt hier extra aandacht aan besteed gedurende de peer-to-peer gesprekken.

Ook stap 7 (handleiding en draaiboek) is goed uitgewerkt. Er zijn uitgebreide handleidingen en draaiboeken beschikbaar voor de uitvoering van het programma. Wel zijn op enkele punten nog verduidelijkingen mogelijk rondom de beschrijving van leerdoelen en de theoretische onderbouwing van de gedragsdeterminanten. Al met al scoort stap wel maximaal. Stap 8 en 9 scoren maximaal. De implementatie van het programma is helder beschreven, inclusief de benodigde partijen, trainingen voor uitvoerders en de wijze waarop maatwerk kan worden geleverd. Daarnaast worden ervaringen van deelnemers, locaties en uitvoerders systematisch verzameld en gebruikt voor verdere verbetering van het programma. Evaluaties leveren input voor aanpassingen en doorontwikkeling van de interventie.

Bij stap 10 (kwaliteit van de effectmeting) is sprake van een degelijke onderzoeksopzet met voor- en nametingen, een experimentele groep en een controlegroep. Ook is een onafhankelijke partij (XTNT) betrokken geweest bij de ontwikkeling en analyse van de vragenlijsten en effectmeting. De betrouwbaarheid en validiteit van de metingen zijn onderbouwd.